

ARTS

Exposició Antològica
de Gabriel Morvay

Mila Torres

Durant quasi tot el mes d'octubre i ocupant la Sala I i el Saló d'exposicions de la Caixa de Sabadell es podia veure a Sabadell una exposició antològica de l'artista Gabriel Stanislas Morvay (TarnóW, Polònia, 1934-Sabadell 1988).

Morvay va cursar estudis de Belles Arts i posteriorment, l'any 1958 es va exiliar del seu país per instal·lar-se a París, on va fer amistat amb el pintor sabadellenc Antoni Angle el qual el va portar a Sabadell el 1960 i li va posar en contacte amb el grup Gallot i les accions públiques que efectuaven dins l'informalisme. Recordem que aquest grup estava format per Antoni Angle, Manuel Duque, Josep Llorens, Llorenç Balsach, Alfons Borrell, Joaquim Montserrat, Joan Bermúdez i Lluís Vila Plana, grup que no tenia una concepció estètica concreta, el seu ideari es centrava en una necessitat de canvi, de negar la idea superior d'artista com a geni extraordinari. Totes les accions que van portar a terme eren efímeres però capdavanteres i Morvay que només va participar com a espectador, havia arribat a Sabadell el dia anterior a l'acció realitzada a la Plaça Catalunya i va participar en l'acció dels pintors del sopar de cloenda de l'exposició Gallot a Barcelona, a l'Hotel Colón. Morvay veia en les obres Gallot principalment l'acció-destrucció de l'informalisme.

Aquesta no va ser l'única vegada que va estar a Sabadell, repetiria en diferents ocasions anant a casa d'en Llorenç Balsach. En aquelles estades exposava a l'Acadèmia de Belles Arts, a Barcelona i altres ciutats catalanes.

Morvay era un artista inquiet, sempre a la recerca de noves experiències, això el portà a residir en diferents ciutats italianes, com Roma, Cremona i Casalmaggiore a la vegada que visitava Sabadell.

En aquesta mostra de La Caixa de Sabadell s'han reunit les diferents etapes per les que va passar l'artista i el recull de la seva obra es prou ampla com per poder veure i endevinar quin era l'esperit de la seva creació i a la vegada una part de l'home que ho realitzava.

En l'etapa de 1958 a 1963, que s'ocupa de l'obra feta a París sota la influència de l'Informalisme i l'Abstracció Lírica, es veuen obres en les que el color junt amb la pinzellada i la matèria ho fan tot. L'obra d'aquesta època és una de les més interessants de l'època abstracta. Són obres d'una vigorositat forta on la pinzellada crea línies grosses plenes de moviment i de força. Són obres inquietes, dures d'observar. Les tonalitats fosques amb les que estant treballades ajuda a crear aquesta sensació que inclòs els tocs de grocs, vermell o blanc no minoren sinó que fan un recolzament a la duresa i a la bogeria creativa.

De 1963 a 1978, la producció correspon a un període d'errància que es pot subdividir en dues etapes. Una primera de 1963 a 1967 en la que l'artista passa per una important inestabilitat personal que el porta cap a la recerca i que ocasiona que viatgi per París, Elba, Roma i Sabadell. En aquest període el gruix matèric agafa un gran volum i la mobilitat de l'obra és molt patent. Es conjuguen tonalitats clares i fosques que recolzen aquesta sensació de moviment. El realisme en moltes ocasions es perd quasi totalment per imbricar-se en una abs-

Sense Títol, 1988
Oli damunt tela
61 x 46 cm.

Retrat de Maria Josep Balsach, 1962
Oli damunt tela
93 x 65 cm.

i són fàcilment visibles, així ho podem comprovar en el nus, en les ballarines de flamenc o en la venedora de flors.

La pinzellada pot ser fosa o gruixuda, va alternant, però sempre hi ha un gruix matèric que fa que l'obra sigui volumètrica i tingui mobilitat.

El gruix i el desfer trenquen el realisme que pot tenir l'obra i li atorga un cert patetisme.

En conjunt no es tracta d'una obra tancada i estàtica, sinó tot al contrari.

Una creació amb un fil conductor que avarca totes les etapes però que va evolucionant i canviant al llarg de la vida de l'artista. Una creació a un eix vertebrador, a una línia conductiva que permet que tota l'obra tingui l'empremta pròpia de l'artista amb els canvis que tot pintor preat va tenint al llarg de la seva trajectòria.

No es pot negar que es tracta d'una creació dura per tota la manera en que va ser creada, tonalitats, pinzellades, materia... és a dir, tècnica i tema.

El neoexpressionisme de moltes de les creacions estaria en aquesta línia,

tracció si l'obra es mira d'aprop. Malgrat això, a partir de 1963 inicià lentament un retorn cap a la figuració que s'observa en els quadres efectuats a Sabadell.

Una segona part d'aquest període correspon als anys 1970 a 1978 època en la que viu entre Sabadell, on va restar convidat a casa de la família Balsach durant vuit anys, i Casalmaggiore, l'artista gira cap a una concepció neoexpressionista de la pintura, de component figuratiu. En aquesta etapa es distingeix la taca, colors més clars, verds, liles, marrons, grocs. El paisatge es fa i desfà per mitjà de la taca. Gran mobilitat. Obres que s'obren més al realisme i deixa distingir jardins, flors i interiors. En l'etapa informalista anterior s'ha produït un canvi que el porta cap a la figuració, una figuració, sens dubte, dins d'un expressionisme. Època molt més clara, amb inclusió de marines que es podrien incloure dins un romanticisme. Paisatges on la pinzellada va fent, poc a poc, taca i es visible.

Obra indiscutiblement fosca la que efectua en l'època de 1986 a 1988, quan ja ha tornat definitivament a Sabadell. Els personatges s'insinuen dins la foscor, en ocasions totalment despersonalitzats vaguen o s'entreveuen dins les seves tasques, una mare que queda quasi anul·lada per la presència del fill petit, una cantant, un passeig, un ball. En altres ocasions els personatges agafen més protagonisme

observacions fosques on la claror no es pot ni entreveure. En altres moments, els paisatges mes suaus deixen pensar en una etapa més dolça en la seva vida o en el seu pensar. O simplement en necessitats d'expressar-se d'aquella manera en particular.

Maia Creus en el catàleg explica acuradament la temàtica dins la qual es desenvolupa la creació d'aquest artista i que es pot resumir en autoretrats, natura morta, espais domèstics, ciutat, paisatge i la figura d'una Venus moderna. Tota la temàtica surt de la pintura del gest i a vegades tendeixen a identificar-se plasmant tot el caràcter del pintor.

En un primer moment la pintura abstracta i la gestual formaven part intrínseca de l'artista. La manera de ser i la vida per la que va passar Morvay trobaven en aquest estil la manera més pura d'expressar-se fent un tot que no es podia trencar, personalitat i manera de crear eren un conjunt, formaven part de la vida sense que es poguessin desvincular i desfer, sinó que caminaven com un tot unitari. Per aquest motiu el seu gest és imperant, fort i dur, no és sensible ni sentimental sinó aspre. Si s'observa aquesta obra i no es coneix la personalitat i la vida de l'artista es veu d'una manera clara que no passava per una vida fàcil i amortiguada, sinó tot el contrari. Si després es coneix la seva biografia s'acaba d'entendre el perquè d'aquest tipus d'obra que per un psicòleg seria suficientment declaratòria dels seus estats anímics.

D'aquesta etapa més abstracta sempre mantindrà el tipus de pinzellada i les tonalitats emprades. Quan entra en el neoexpressionisme els seus personatges, siguin retrats, autoretrats o individus que caminen i componen la seva creació continuen en l'expressivitat del gest i el color i detallen la realitat de l'individu en quant a la seva pròpia vida. Si parlen de les seves natures mortes que també estan dins d'una clara figuració no obliden el gest a l'igual que passa amb els paisatges i les diferents temàtiques que va conrear.

Gabriel Stanislas Morvay és un artista d'una forta personalitat que deixa marca en la seva creació. Una obra que indica el pas evolutiu de la mateixa història de l'art i que a la vegada indica l'empremta que Sabadell va deixar en un artista europeu no mediterrani i per tant amb una visió del color totalment diferent.

La Fundació Caixa de Sabadell va inaugurar la temporada d'exposicions al setembre amb la mostra antològica d'en Gabriel Morvay obrint així un cicle amb el que vol retre homenatge als artistes europeus que han trobat en Sabadell inspiració i motius per crear. Una idea molt interessant.

Sense Títol, 1962
Oli damunt tela
92 x 73 cm.